

Szeged készül a Tömörkény-centenáriumra

Mint már jelentettük, Tömörkény születésének 100. évfordulója alkalmából megszabású ünnepségsorozatot rendez Szeged. A centenáriumi eseményeiről Radnóti Tamás, a városi tanács művelődésügyi osztályának csoportvezetője tájékoztatót.

Most készül a szép kiállítás műsorfüzet, amely az évforduló minden eseményét tartalmazza. A centenáriumi hosszabb időtartamú „műsorszáma” a múzeumban rendezett kiállítás lesz. Tömörkény István életművét illusztrálják kortörténeti, társadalmi, gazdasági háttér bemutatásával.

December elejére irodalmi vándorgyűlést iktatott a programba az ünnepségeket előkészítő bizottság. Az Irodalomtörténeti Társaság és a TIT helyi irodalmi szakosztálya Szegeden rendezi 1966-os kétnapos vándorgyűlést. Témája, anyaga is kapcsolódik a Tömörkény-életműhöz, s talán várható, hogy sok új szempontból egészíti ki Tömörkény irodalomtörténeti értékelését.

Az évforduló napján, december 21-én, műsoros irodalmi esten emlékeznek meg a nagy íróról. Műveinek interpretálói fővárosi művészek, méltatói, értékelői ki-váló irodalomtörténészek.

Szeged Tömörkényről elnevezett gimnáziuma is reprezentatív emlékezésre készül. Új kiadványt készít, amely Tömörkénynek a szegedi lapokban megjelent írásai-ból válogat. Itt találjuk meg például azokat a cikkeket is, melyek Szántó Kovács János peréről tudósítanak.

A peremvárosnak is terveznek Tömörkény-emlékcsoporthoz, s a megyei művelődési otthonok közül pedig néhányan Tömörkény nevét tervezik felvenni.

Az előkészítő bizottság december 21-re tervezi a Tömörkény emléktábla elhelyezését az író lakóháza helyén és Tömörkény ceglédi „szülőházának”, a vasútállomásnak megkoszorúzását is.

A centenáriumi egyik legjelentősebb vállalkozása, a Tömörkény Emlékkönyv lesz. Szerkesztője dr. Kovács Sándor Iván egyetemi tanársegéd és dr. Péter László, a Somogyi Könyvtár tudományos munkatársa.

A 14–15 ív terjedelmű emlékkönyvbe *Ortutay Gyula* írt bevezetőt s *Diószeghy András* Tömörkény-tanulmányt. Tartalmazza a könyv az író életében megjelent kritikákat, cikkeket kortársak tollából. Többek között *Jászai Mari*, *Mikszáth Kálmán*, *Juhász Gyula*, *Schöppel Aladár* írásait. Olvashatjuk a halálára írt nekrológokat, írók, költők búcsú-cikkei, versei, például *Ady Endre*, *Móricz Zsigmond*, *Kosztolányi Dezső* kortársi emlékezéseit. Érdekes tanulmányokat olvashatunk majd Tömörkényről, mint régészről, nyelvészről, néprajzosról s Tolsztojjal kapcsolatos vonatkozásokról is.

De talán a legérdekesebb színtér lesz az emlékkönyvnek az a fejezet, amelyben mai írók, művészek vallanak Tömörkényről: többek között *Illyés Gyula*, *Németh László*, *Veres Péter*, *Déry Tibor*, *Kisfaludy Stróbl Zsigmond*, *Borsos Miklós* s a vásárhelyi festők közül is jónéhányan.

Sok illusztrációja lesz a könyvnek. Tömörkény családja vonatkozású fényképek, művészek Tömörkény ihletre rajzai, kéziratainak fotókópiái.

A centenáriumi országosan is jelentős. A rádió önálló, 60 perces műsort ad az író-ról a Parnassus sorozatban, s a szegedi eseményekről *Gondolat* című műsorában tudósít. A tv is megemlékezik az évfordulóról, s hogy teljes legyen a sor, a *Szépírói Kiadó* újra megjelenteti az író novellaskötetét *Fecskék* címmel.

Nem fejlődik Szeged úszósportja

Ülést tartott az MTS városi tanácsának elnöksége

Az MTS Szeged városi tanácsának elnöksége szerdán délelőtt ülést tartott és megtárgyalta Szeged úszó és vízilabda sportjának helyzetét.

A beszámoló megállapította, hogy a felszabadulást követő években az úszósport-ágban emelkedett a versenyzők száma.

1950–56 időszakában Szegeden 15 sportkörben volt úszószakosztály.

1957-től azonban ez a szám — különféle okok miatt — csökkent. 1964-ben több hónapos tárgyalás eredményeként a város valamennyi minőségileg számottevő úszója és vízilabdázója a SZEAC-ba nyert átigazolást, mint kiemelt szakosztályba, és alapfokú szinten működött tovább a szakosztályát a SZAK és a SZVSE. Sajnos, az átszervezéstől remélt változások nem következtek be.

Az úszósportág irányítását Szegeden a Városi Úszó Szövetség 7 tagú elnöksége végzi. A szövetség aktívan bekapcsolódott az iskolások és az üzemi dolgozók úszóoktatásába, az utánpótlás nevelésébe és a városi válogatott keretek kialakításába. Egységes munkáját azonban megnehezítette, hogy a SZEAC mint kiemelt sportegyesület a megyéhez tartozik, s ezért a városi szövetség irányítását nem minden esetben fogadja el.

A szakosztályok helyzetéről szólva a beszámoló ismerte, hogy a SZEAC, a SZVSE és a SZAK úszószakosztályaiban összesen 235 versenyzőt tartanak nyílván.

A SZEAC 40, a SZVSE pedig 20 vízilabdázót tart nyilván. A munka ellátására a SZEAC-nál 7, a SZVSE-nél 2, a SZAK-nál 1 edző áll rendelkezésre. A szakosztályok működéséhez a SZEAC szakosztályának 140 ezer, a SZVSE-nek 29 ezer, a SZAK-nak pedig 14 ezer forintot biztosított az MTS megyei, illetve városi tanácsa. Sajnos,

a szakosztályi tagok számának növelését az úszoda túlszűköltsége gátolja. A rendelkezésre álló edzés-

idő a jelenlegi szakosztályi tagok foglalkoztatására is kevés. A szakosztályok élén még nincs elég társadalmi aktív.

A sportág szakmai helyzetével és színvonalával kapcsolatban a beszámolóban kitűnt, hogy

a város úszó- és vízilabda sportjának helyzete nem mutat fejlődést.

A jobb eredmények elérésére kitartó és rendszeres munkára van még szükség. Jelenleg azonban ennek a

úszó- és vízilabdásport helyzetét és az 1967. évi tervzénél az elért eredményeket már figyelembe veszi.

A második napirend keretében a városi elnökség a többi között a SZEAC elnökségének azt a határozatát is felülvizsgálta, melyben Kertes Mihályt és dr. Szontágh Ferencet a SZEAC elnökségébe kooptálta. Mivel ez a határozat alapszabályellenes volt, — kooptálni csak a közgyűlésnek van joga —, a városi elnökség nem hagyta jóvá.

Befejezésül nemzetközi találkozókat érintő kérdések kerültek sorra.

SPORT

munkának a tárgyi feltételei csak kis részben biztosítottak, a felkészülést teremhiány, s megfelelően temperált uszoda hiánya akadályozza. Problémák jelentkeznek az úszók kedvezményes belépőjegyét illetően is.

Az elnökség a vita alapján megállapította, hogy a városi úszó- és vízilabdásport helyzete nem kielégítő.

Az MTS városi elnöksége több fontos határozatot hozott az úszó- és vízilabdásport fejlesztésére. A tervszerűbb és konkrét feladatok megvalósítása érdekében az úszószakosztályokat foglalkoztató egyesületek tűz-zék napirendre és

elemezték szakosztályuk munkáját,

törekedjenek szervezettebb, tervszerűbb munkára és az utánpótlás megfelelő szellemű nevelésére. Állást foglalt a szakemberképzés szükségessége mellett. A szakosztályok erkölcsi és anyagi támogatását, az edzők elbírálását

a jövőben a végzett munkától teszik függővé.

Döntés született a középis-kolaj vízilabda-bajnokság kiírására, a téli tornatermi edzéseken a megfelelő feltételek biztosítására. Az elnökség elhatározta, hogy még ebben az évben ismét napirendre tűzi a szegedi

Biszkú Béla és Gáspár Sándor a válogatott labdarúgóknál

Biszkú Béla, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára és Gáspár Sándor, a Politikai Bizottság tagja, a SZOT főtitkára szerdán Egri Gyulánál, az MTS elnökének és Csanádi Andrásnak, az MTS elnökhelyettesének társaságában Galyatetőn meglátogatta az angol labdarúgó-világbajnokságra készülő magyar válogatott keretet.

Biszkú Béla és Gáspár Sándor elbeszélgettek a játékosokkal, vezetőikkel.

Milyen lesz a folytatás?

Ismeretes, hogy ifjúsági válogatott labdarúgóink az elmúlt héten egy gólos győzelemmel tértek haza Békéscsabáról, ahol az országos torna keretében játszották első selejtező mérkőzésüket. Békés megye válogatottja ellen. Ma kerül sor ennek a mérkőzésnek a visszavágójára a SZEAC-stadionban, délután 5 órai kezdettel.

Megyük-e tovább? Van-e esélyünk arra, hogy a régi hagyományokhoz hűen ebben az országos tehetséges fiatal labdarúgói felvonulaton seregszemlén sikerrel szerepeljünk? A kérdésre nehéz válaszolni. A papírforma, az egygólos előny és a hazai pálya sikert és továbbjutást sejtet. De mindez nem sok ahhoz, hogy biztosra mehessünk.

Együttessünk játéka — ért-hetően — még nem volt meggyőző az első találkozón. Kevés alkalom nyílt számukra az egység, az összeszokottság kialakítására. Csak egy volt biztató: együttesünk tagjainak nagy többsége technikás, jól képzett labdarúgó. A védelem — beleértve a fedezetsort is — ezúttal a vártnál gyengébb játékot nyújtott.

A békéscsabai mérkőzésen kitűnt gólrátörő készségével Kozma, a SZEAC játékosa. Mind a négy gólt ő szerezte. Igen tehetséges játékos ismertünk meg ez alkalommal Tihanyiban (SZVSE), akinek minden megmozdulása ve-

szélyt jelentett a hazaiak kapujára.

Ha a mai találkozón a Békés megyei nyerne egy góllal, az a csapat jut tovább, amelyik idegenben több gólt ért el. Ha esetleg a gólok száma is azonos lesz (tehát 4:3-ra győz Békés megye), akkor hat-hat tizeneggyessel döntenek.

A szövetségi kapitány az együttes összetételében változtatást nem tervez.

Solti Mihály

DÉL-MAGYARORSZÁG

A Magyar Szocialista Munkáspárt Csongrád megyei és Szeged városi bizottsága és a tanács lapja.

Megjelenik hétfő kivételével minden nap.

Szerkesztő: dr. Lőkös Zoltán.

Szerkesztőség: Szeged, Magyar Tanácsköztársaság útja 10.

Telefon: 35-39, 30-93

Ejszakai telefon: 35-08

Kiadja a Csongrád Megyei Lapkiadó Vállalat

Felolvas kiadó: Kovács László

Kiadóhivatal: Szeged, Magyar Tanácsköztársaság útja 10.

Telefon: 35-00, 31-10

(Beküldött kéziratokat nem fe-rünk meg és nem adjuk vissza.)

A lapot nyomta Szeged, Bajcsy-Zsilinszky u. 28. sz.

INDEX 25 963

Terjesztik a Csongrád megyei postahivatalok. Előzetes díj egy hónapra 12 Ft. Előfizethető bármely postahivatalnál és kén-besztőnél.

A pilóta és a lekvár

Néhány személygépkocsinak intettem, de mintha ott sem lettem volna, elrobogtak mellettem. Lassan elindultam az országúton, mert úgy éreztem, felesleges várnom, nem szívesen veszik fel azt az embert, aki az út szélén integet. Érdekes, ha bentről nézünk kifelé, minden kisebb, jelentéktlenebb lesz, mint a valóságban és fordítva. Ha útszéli gyalogos pillant be a gépkocsi ablakának üvegén, bent mindenkinek és mindennek megnő a tekintélye, jelentősége. Lassan bandukoltam, két fehérre meszelt kilométerkövet hagytam már magam mögött, amikor megállt mellettem egy tehergépkocsi. Rendszáma azt jelezte, hogy valamelyik állami vállalat szolgálatában fut az országúton. A gépkocsivezető a volán mellett átnyúlt a másik oldalra, kinyitotta az ajtót és túlkiabálva a motor zaját, megkérdezte:

— Hová?

— A városba.

A fejével és a kezével intett és nyitva hagyta az ajtót. Mellé telepedtem. Az ajtó már menetközben rántotta a helyére. A gépkocsivezető fiatal, alacsony, erős embernek látszott. Mozdulatai gyorsak voltak. Úgy tűnt, mintha kapkodna. Csak később jöttem rá, hogy ez nem kapkodás, hanem létének, cselekedeteinek legtermészetesebb jellegzetessége.

A vezetőfülkében nagy volt a rendetlenség. A lábamnál motoralkatrészek és festékes dobozok alkalmatlankodtak, a két ülés párná közé egy tejesüveg volt szorítva, az ülésen pedig ruhadarabok és zöld-paprika hanyódtak. A vezető kitalálhatta gondolataimat, mert így szólt:

— Nem ez a lényeg, hanem a motor, — vetett rám egy pillantást aztán folytatta: — Amíg a brigádban voltam, ragyogott a kocsim. De amióta elmartak maguk közül, csak a motorral törődöm. Nem is robbant még le sohasem az én kezem alatt ez a járgány, — mondta és tenyerével ráütött a volánra.

— Kizárták talán a brigádból?

— Ki bizony! Elmartak a piszkok — szidkozódott, de harag nem látszott az arcán. — Hígyve el, se jobb nem lett, se rosszabb. Megkeresem én így is a pénzem.

— De miért? — vetettem közbe.

— Hát nem látja? — kérdezte kissé csodálkozva.

Fogalmam sem volt, mit kellett volna látnom. Körülnéztem, mire ő elmosolyodott.

— Persze, maga nem pilóta, honnan is tudná. Azért martak el, mert most is csak ketten vagyunk a kocsin. Rakodómunkás nélkül járok.

Kapcsoltam. Tehát az a pilóta nemcsak vezet, hanem rakodik is. Két ember helyett dolgozik. Először arra gondoltam, nem lehet valami jó gépkocsivezető, s így akarja magát nélkülözhetetlenné tenni munkahelyén. De ezt a feltételezésemet néhány perces figyelés után el kellett vetnem. Megengedett sebesség, a szabályok pontos, szinte kínos betartása jellemezte munkáját. Nagy rutinnal vezetett.

— Miért csinálja?

— Pénzt kapok érte — válaszolta tömören és azonnal.

— Tudom. Kétszázötven forint az átalány — szóltam közbe, mert éreztem, nem ez a legfőbb ok. — A gépkocsivezetők többsége ezért a pénzért nem rakodik.

Mint ha nem akart volna tovább beszélgetni velem, szótlanul, mereven figyelte előttem az utat. Csak amikor sikerült megelőznünk egy lovaskocsit, mondta kissé fanyar mosolyával:

— Népgazdasági érdek... Nagyon kevés a rakodómunkás.

— Ugyan... — kezdtem volna hozzá, hogy őszinteségre bírjam, de ő erre nem lehetett kíváncsi, mert egy hirtelen fékezéssel elnémított. Pedig nem volt előtünk semmi akadály. Előredőlt az ülésen, egészen a műszerfalig. Elhatároztam, hogy nem faggatom tovább. Szótlanul ültem mellette és oldalát néztem ki az ablakon.

Később megszólalt. Előbbi beszédmodorától elütően, nyugodtan, halkabban és folyékonyan beszélt:

— Nem szégyellem megrakni a kocsit, s meg is tudom csinálni. Fiatal és egészséges vagyok és erősnek is érzem magam. Miért ne csinálnám? Nem igaz?... A brigádban először kinevezték és azt mondták, hülye vagyok, mert kis pénzért még rakodok is. Egyszer a brigádvezető sörö-zés

közben faggatott, de én nem válaszoltam neki. Minek mondanám? Nem igaz? — nézett rám egy pillanatra. — Talán nem is tudnám megmagyarázni...

Cigaretta dugott a szájába és öngyújtóval gyújtotta meg a volán fölött. Bal kezével egy kissé leeresztette az ablaküveget. Láthatólag megszokott, beidézett mozdulatok voltak ezek.

— Egyszer aztán a göré összehívott minket. Az egész brigádot. Arra akarta rábeszélni a többieket is, hogy rakodjanak ők is. Kövessék az én példámat — így mondta. És akkor a brigád elnyeri a szocialista címet. Pénzjutalmat is kapunk. Nem vállalták. Az egész brigád megharagudott rám, de a göré is. Talán azért, mert leégett a javaslatával. A cimborák azt mondták, ne rontsam a boltot, mert megjárhatom. Ezután mindig éreztettem is ezt velem. Gondolhatja, hogy milyen keserű orvosságokkal próbáltam gyógyítani. Hol ez romlott el a kocsimon, hol az. Egy perc nyugtom nem volt. Állandóan bütykölnöm kellett a járgányt. Pedig én szerettem volna közöttük maradni, és ha nem így csinálják, le is mondtam volna a rakodásról. Ők azonban minden nap kitoltak velem. Hátha ti így, akkor én úgy. És megmakacsoltam magam. Továbbra is rakodtam.

Elhallgattam. Megszokott mozdulattal kidobta a cigarettacsikket, és felhúzza az ablakot. Észrevehetően felgyorsult a kocsi robogása. Keményebben szorította a volánt és a fogait. Arcosontja úgy mozgott, mintha ott dobogna a szíve. Láttam rajta, hogy feszíti valami belülről. Aztán hirtelen fékezéssel megállította a gépkocsit. A motort is elhallgattatta.

— Szálljon ki! — szólt rám szinte durván.

Kikászálódtam és megálltam a kocsi mellett. Ő is leszállt és ájtott az én oldalra. Szótlanul csend vett körül bennünket a kihalt országúton. Megragadta a kabátom gallérját, mintha verekedni akarna, pedig csak dühösen őszinte lett:

— Elhatároztam akkor, hogyha beledög-töm is, így fogom csinálni. Mindig. Mert nem bírom tétlenül nézni más ember kínját, munkáját. Nem tudom eltűrni, hogy más dolgozzon én meg üljek, vagy fekdíjek az ülésen. — Egy kis szünetet tartott. Szemrebbenés nélkül nézett rám, de közben elengedte a galléromat és változatlan dühvel hozzátette: — Ha akarja elhiszi, ha akarja nem. Hát ezért csinálom,

Megkerülte a kocsi elejét és beült a volánhoz. Megvárta, amíg én is elhelyezkedtem, aztán egy mozdulattal beindította a motort és kiirányította a gépkocsit az úttest közepére. Egészen a város előtt levő salakos dombig nem szólt hozzám. Ott megállította a kocsit és csak ennyit mondott:

— Másfél órában a múltkor találkoztam a brigádvezetővel szervizben. Hívtát vis-sza a brigádba. Azt mondta, dolgozhatok ahogy akarok, amennyit akarok. Szükségük is lenne rám. Akkor nem adtam választ neki. Hagytam, hadd udvaroljon egy kicsit. De azóta sokat gondolkodtam, visszamenjek-e. — Végignéztet rajtam, aztán meg hozzátette: — Most meg, ha akar megvár, ha akar nem. Innen már csak öt perc az út a városig még sétálva is.

Egyedül maradtam a vezetőfülkében. Kis idő múlva hallom, hogy a pilóta deszkájára lapátoként dobálja a salakot. Furcsán hangzott ez a vezetőfülkében és még azt is érezni véltem, amint a súly hatására egyre lejjebb nyomják a deszkák a gépkocsi rugóit. Nem is bírtam sokaig bentmaradni. Kiszálltam én is és megálltam a kocsi mellett. Néztam, hogyan dolgozik a félmezetenre vetkőzött gépkocsivezető. Néztam, s közben eszembe jutott, amit mondott. Kezdtam furcsán érezni magam. Először csak a kezem vettem ki a zsebemből, később pedig távolabb mentem, hogy ne halljam a lihegését. Már nem tudtam nyugodtan állni.

Robogtunk tovább a megrakott kocsival. — Nem fáradt el? — kérdeztem, de mivel éreztem, hogy ez nem volt egy túl okos kérdés, megtoldtam: — Már úgy gondoltam, hogy nem gátolja ez a munka a biztonságos vezetésben?

Kis gondolkodás után válaszolt:

— Soha nem szerettem, egyszer ettem életemben lekvárt, akkor is nagyon beteg lettem. Többet lekvárt nem eszem, rá sem fogok nézni. Azóta tudom, hogy ha olyat csinál az ember, amit szeret, az soha nem árt meg neki... Másfél órában ezt fogom mondani a brigádvezetőnek is, mert a jövő héten visszamegyek közéjük. Mit gondol, igazam van?...

Mielőtt kiszálltam volna a város aszfaltjáról, a vezetőfülke fogasán észrevettem kopott, nyitott aktatáskáját. Egy darab kenyér és szerelőszerszámok voltak benne. Egyrészt mellett.

Oravecz János